xpiano congrue iuxta ſtatus ꝛ religionis exigentiam de ſepul-
tura ꝓuideat/ diſponere decet domū ſuā q2 morieť ꝛ nō viuet.

¶ Cella xxiiij.

Diſcipulus in xxiiij introduct⁹ cellam in ꝯ̄ mo-
rem. In eius primo latere quedam vidit mo-
numenta eleuata. ꝛ exteri⁹ ornata ſup ſepul-
chra cōia mortuoꝝ In ſcd̄o vero latere vidit
fieri pluā miracl'a circa mortuoꝝ corpa. quia
ſurdis audit⁹. cecis viſus. ꝛ hmōi dari vide-
banť miro mō. In 3° latere ſumm⁹ pontifex cum cetu cardina-
liū epoꝝ ꝛ eccl'ſticoꝝ plurimoꝝ p̄latoꝝ/ corpa aliquoꝝ extra-
here. ꝛ in vaſis aureis p̄cioſiſqꝫ ponere canonizare ꝛ diuulgare
videbāť. In quarto latere multitudo hōim ad corpa mortuo-
rū reliquiaſꝫ ſiue etiam mēbra ꝯfluere videbať. oſculādo/ vene-
rando ꝛ orōnes ibi fūdendo Ex his picturis ſm̄ p̄ceptorē hēť
qualiter varia ornamēta p diuerſos homines circa monumēta
exerceť: que ꝛ gl'a que dā viuentiū/ ꝛ mortuoꝝ eſſe videť/ ab e-
is tūc ordinata viuētib⁹ ¶ Pri^m latus. ¶ Quare ñ incōgrue
queri poteſt vtrū ꝯmendabile ſit glām appetere? Rn̄deo dicē-
dū q glām ſeu bonam famā appetere ꝯtingit dupl'r Priō ex p-
uato amore/ ꝛ p reſpcūm ad ſeipſum. hoc eſt ad ꝓpriū honorē
ſeu ꝯmodū/ ꝛ hoc eſt ſupborū ꝛ cupidorum Alio° p reſpcūꝫ ad
deū. ita q quis in deo velit laudari/ ꝛ gl'ificari ad ipſius honorē
ꝓximiqꝫ edificationem. ꝛ ꝓpter iuſticie debitum adimplendū
vn⁹quiſꝫ enim teneť deo ꝯſciām puram. ꝛ ꝓximo bonū exēplū
ſicut in eccl'ſtico ſcriptū eſt. vnicuiqꝫ mādauit de⁹ de ꝓxio ſuo
vbi rurſus p̄cipiť. Curā habe de bono nōie Vn̄ math. v. dic^t
magiſter vitatis. Sic luceat lux vrā corā hōib⁹ vt videant opa
vrā bō. ꝛ gl'ificēt patrē vrm̄ qui in cel' eſt Sic ñ velle dēm⁹ lauda-
ri in nobis. ſꝫ in deo. iux̄ illud ps. In dño laudabiť aiā mea. ſ.
vt ſi quid boni in nobis eſt/ vel fuit: hoc deo attribuať. Et quē-
admodū re ꝓborum augeť dāpnatio dū eoꝝ exempl' ꝛ docum-
tis iniquis/ viatores ad peccādum trahūť Sic btōrum auget^t

felicitas quantũ ad ꝑmiũ accñtale/dũ eoꝝ exẽplis ⁊ doctrinis fi
deles inducũt ad bõ. Ergo ⁊ ipſi volũt in deo laudari ⁊ glͥfica-
ri ac famoſi haberi. ꝑ diuerſa oꝑa viuentes. ⁊ ꝑ ſigna mortui vel
defũcti. Fecit enim ſymõ ſuꝑ prẽm ⁊ frẽs ⁊ eoꝝ ſepulchꝝ. edifi-
cium altũ viſu. lapide polito retrõ ⁊ añ. ⁊ ſtatuit ſeptẽ piramiđs
vnã cõtra vnã. ⁊ his circũpoſuit colũnas magnas. ⁊ ſuꝑ colum-
nas arma ad meõriã eternã. j. machb. xiij. Eſt aũt piramis edifi
cium lati⁹ in inferiori pte. tendẽs ſuꝑius in acutũ. Et dr̃ a pir qđ
eſt ignis qui ẽ tal' figure. fecit aũt ſex piramiđs ꝓ prẽ ſuo ⁊ matre
⁊ quatuor frib⁹. ſeptimã aũt ꝓ ſe. Et ſic adhuc viuens fuit ſollici
tus de ſua ſepultura. Et his circũpoſuit colũnas magnas ad ſuſ
tentamẽta edificij. ⁊ ſuꝑ colũnas arma/ſculpta vt dicũt aliqui. a
lique vero arma vera. ſicut ſupra ſepulchra militũ ponũt ſcuta ⁊
vexilla. Sequit ad meõriam eternã. qꝛ mortui erant in defenſio
nem gẽtis ſue ⁊ defẽſione fidei. Sic merito ⁊ nobiles ꝓgenie
⁊ nobiliores vtute ⁊ in iuſticia ſtrẽnui. ꝓ tuitione reipublice di
ligentes. ad eruditionẽ viuẽtium ⁊ dei laudẽ merito ꝑagerent.
Abrahã honeſte ſepeliuit ſaram. geñ. xxiij. Et ioſeph iacob pa
trẽ ſuũ. geñ vltimo. Sꝫ ꝓch dolor timẽduꝫ eſt qꝛ his ſilia hodie
exercẽt. vel a viuis fieri ordinãt cã vane curioſitatis. ⁊ laudis
ꝓprie cult⁹ tam in eccliis qͣ in plateis/qua ꝓpt dei ⁊ eccleſie or-
natũ pl⁹ ad vanã laudẽ (⁊ forſitan ad detractionẽ) qͣ deuotiõꝫ
viuos alliciẽdo. rẽ retorquent/vt in ſepultura in eccl'a. vel ſtruc-
tura in ciuitatib⁹ ⁊ plateis. Vñ pſ. pſ. xlviij. Sepulchra eorũ
glõ. ſunt domus illorum qui pallacia edificauerũt in eternũ. ſcꝫ
huius ſeculi. Quaſi dicat. In ſepulchris vſqꝫ ad finem mundi
manebunt. non in palacijs que conſtruxerunt. Et infra taber-
nacula eoꝝ. id eſt alta palacia. ⁊ domus lapidee quas de diuici
is conſtruxerũt. in quib⁹ ad horam habitauerũt manentia in ꝓ
genie filiorum ⁊ ꝓgenie nepotum. vocauerunt nomina ſua. i. fu
erunt cauſa quare nomina eorum habentur in memoria. ⁊ in t-
ris ſuis. id eſt in vicino/non vbiqꝫ. Faciunt enim aliqñ magna ⁊
fortia edificia per plures generationes duratura vt ꝑ illis rema
neret eorũ memoria ⁊ fama. Contra hos eſt qđ dicit Criſoſto
mus. O inſipiens homo quid ꝓdeſt tibi poſt mortem iſta meõ-

ria:ſi vbi es torqueris ⁊ vbi non es laudaris Et ideo inſert pſ̄
quaſi diceret. Hec quia faciūt. homo cum in honore eſſet cōſti-
tutus/habens rōnem ⁊ dei ſimilitudinē non intellexit. querēs
terrena cum petere deberet celeſtia ⁊ in illis memorari. Jdeo
comparatus eſt iumentis inſipientibus/ſcd̄m inſipientiam ⁊ in
actu ſimilis factus eſt illis. cum totam felicitatem querit in vita
pñti.⁊ more iumentoꝝ ſequitur ſenſum ⁊ ſenſualia Sed cū di-
catur ꝙ paſſio chriſti fuit abiectiſſima. quare et eius ſepultura
non fuit humilima:ſed glōſa. Juxta yſaie vaticiniū ſcd̄o caplo
Et erit ſepulchrum eius glorioſum.glō. j.ab hominib⁹ honora
bitur. Rñdetur ſcd̄m thōm in tercia parte. Qꝫ in morte chriſti
conſideratˀ nequicia ⁊ vilitas occidentium ⁊ patientia et humi
litas ꝯſtantiaq̄ȝ patientis.⁊ tātomagis quanto mors fuit abiec
tior Et eius ſepultura fuit honorifica ⁊ nobiliſſima. quia in ſe
pultura xp̄i conſiderantˀ duo Primo v̄tus morientis qua con
tra intentionē occidentium etiam mortu⁹ honorifice ſepelitur:
Scd̄o p̄figuratˀ in hoc deuotio fidelium /que erāt chriſto mor
tuo olim futuri Jn orto voluit ſepeliri qui ꝑ mortem ⁊ ſepultu
ram liberauit a morte. quā incurrit hō ꝑ pccm̄ ade in ꝑadiſi or
to cōmiſſū Jn nouo aūt monumēto ſm̄ Aug⁹ᵐ ſuꝑ johān.xix°
Sicut enim in v̄ginis vtero nemo añ illū nemo p⁹ illū cōceptus
eſt:ita in hoc monumēto nemo añ illū nemo poſt illū ſepult⁹ eſt
in petra exciſo Non enim voluit ſepeliri in ſepulchro de lateri
bus.ne ſi ex multis lapidib⁹ edificatū fuiſſet.tumuli fūdamēto
ſuffoſſo ſublat⁹ furto diceretˀ.ſm̄ jheroᵐ.noluit ſilr ſepeliri in t-
ra.ne iudei dicerēt.ſuffoderūt terrā ⁊ furati ſūt eū ¶ Secūdū
latus ¶ Ex ſcd̄o latere hēṫ ꝙ deus interdū honorat corꝑa ſcōꝝ
ſuoꝝ miracl'a faciēdo Si ꝗratˀ q̄d ſit miraclm̄: Rñdendū ē ar-
duū ⁊ inſolitū ſupra facultatē ⁊ ſpem admirātis ꝓueniēs. Ad
c⁹ euidētiā ſciᵐ ꝙ arduū dr̄ miraculū/nō ꝓpter dignitatem rei in
qua fit.ſȝ qr̄ excedit facultatem nature Silr inſolitū dr̄ nō quia
frequēt non eueniat ſȝ qr̄ eſt p̄ter naturalē ꝯſuetudinē/ſupra fa
cultatē nature ē aliq̄d tp̄lr.vno° q̄ntū ad ſbñam facti ſicut ꝙ duo
corꝑa ſimul ſint in vno loco. vel ꝙ ſol retrocedat aut ꝙ humanū
corpus glorificetur.q̄d nullomō hu āna natura facere poteſt.⁊

iſta tenent ſummū gradū in miracul'.2º eſt aliquid ſupra facltā
tē nature non quātum ad id qȯ fit.ſꝫ quātū ad id in quo fit Si
cut reſuſcitatio mortuoꝝ.illūiāº cecoꝝ ⁊ ſil'ia Pōt enim natura
cauſare vitā.ſꝫ n̄ in mortuo.⁊ pt p̄ſtare viſū.ſꝫ non in ceco ⁊ hec
tenēt ſecūdum gradū in miracul'.3º eſt aliquid ſupra facultateꝫ
nature ꝙ͞ᵐ admodū ⁊ ordinē faciendi. ſicut cū aliquis ſubito ꝑ
diuinā v̄tutē curat̄ a febre.abſꝫ ſolito ⁊ ꝯſueto curſu nature. vt
cū mare ſtatim ꝯdēſatur in pluuias v̄tute diua abſꝫ naturalibꝰ
cauſis Sicut fcūm fuit ad p̄ces helye ⁊ ſamnel'.⁊ hmōi tenēt t/
ciū locū in miracul' Q̄libꝫ āt eoꝝ habꝫ diuerſos gradꝰ.ƀᵐ qȯ
diuerſimode excedūt facultatē nature Supra ſpem etiā natu/
re eſſe miraculū d̄r non ſupra ſpem grē q̄ ex fide eſt Q̄ āt mira/
cula facere ſit grā gratis data.⁊ ꝙ ad vtilitatē ecclē deꝰ ordinat
⁊ ꝯfert aliquibꝰ ad veritatis ꝯfirmationē/⁊ faciētis ſcitatis oñ/
ſionē/habitū eſt ſupra. ¶ Terciū latus ¶ In 3º latere hētur d̄
ſcōꝝ canonizationibꝫ.pro quo ſcieͫ ꝙ non licet aliquē venerari
ꝓ ſcō niſi fuerit canonizatꝰ auctoritate rōne eccl'e.ex̄ de reliqis
⁊ veñ.ſcōꝝ c.º pº In hac āt canonizatioē ſcōꝝ ſcdm Goſ.⁊ hoſt
inquirit̄ de vita eiꝰ ſi fuit in laboribꝰ multis ⁊ iuſtis.ſi moribus
caſtus ⁊ ſtrēnuus Oportꝫ enim pn̄ti teſtificatiōe p̄dicari.⁊ bo
ne fame p̄conijs nō taceri. Et maxime querēdū eſt de ſimpli/
citate ⁊ humilitate.q2 cū ſimplicibꝰ ſermocinaº eius:ꝓuerb.pº
Et d̄s humilibꝰ dat grām.ſupbis āt reſiſtit.vt iacobi iiij. Itē
queri ſolet ſi ſuſtinuit paſſiones.⁊ an illas ſuſtinuit cū caritate.
Inquirēdū eſt de miracul' in vita.⁊ pꝰ mortē Sꝫ ſicut diᵗ hoſt.
tāta examiātio fit de ꝯfeſſore.ſꝫ de m̄ribꝰ nō fit tāta.ſꝫ querit̄
de miraculis ⁊ cā paſſionis Dicit tn̄ innoceñ. Nō negamꝰ:q̄n
liceat porrigere p̄ces alicui defūcto/quē quis credebat boͫ viꝝ
et nunc eſſe cum xp̄o.lꝫ n̄ ſit canonizatꝰ q2 fidē orātis dn̄s attē
dit.ſed facere ꝓ eo officium vel p̄ces ſolemnes nō licet. Tn̄ er
ror ſepe ꝯtingit in porrectioē p̄cum ad n̄ canonizatos.vt refert
iohēs nyder in ſuo formicario d̄ quodā ſcolari xiij ānorū ꝯſtā
tieñ dyoceſis.qui a loco ſui hoſpicij perditꝰ querebat̄ vbiqꝫ di
ebꝰ multis.ſꝫ tandem repertus eſt extra ciuitatē de rauēſberg.

jacens ſupra quãdam arborem ſcʒ pinũ/a ciuitate ꝑ leucã diſtã/
tem.qui nullũ vulnus habuit/nec laqueum quo ſe ſtrãgulaſſet:
nec interſectionis veſtigium. Ceperũt hunc multi de plebe ſta
tim tanꝙ martirẽ a iudeis clam occiſum colere.miracula ab eo
fcã mẽdaciſſima fingere/capellam ligneam erigere/⁊ lapidẽ co-
aceruare.⁊ ibi tanꝙ ſancto ꝗ̃uis ignoto diuina exhibere Et ꝗ̃
uis eccl'aſtici ꝯtra plebem vbis certabãt.plebs putatiũm mar-
tirem abnegare noluit. Habuit ãt puer veꝝ quẽdam cognatuʒ/
qui ſe diuinitꝰ inſpiratum credidit.vt ſub pena pcci non deſiſte
ret:quo ad pinũ martiri ſactificaret. Et hic negocijs plurimã
attulit difficultatem. Venit tandem ad locũ jmpator romanoꝝ
rex Sigiſmũdꝰ.q diligent exaiatis ptibꝰ ⁊ teſtibꝰ negocij/rep
perit multimodas ibi interceſſiſſe fallacias/fraudes/et decipu
las. Vñ motus pinũ ſecuit.capellã non ꝯſecratã deſtruxit:⁊ ple
bi publice ne ignotum coleret penitꝰ interdixit. Et ita huiꝰ ſãc
ti mira ceſſauerunt De ſimili narrat deceptione fcã circa ado-
rationem hoſtie cuiuſdã in colonia miraculoſe vt putabat rep/
te.⁊ diu a multitudine populi adorate:quouſqʒ dolꝰ ad lucẽ ꝓ
dijt Plures enim deceptiones de his ⁊ ſimilibꝰ ꝓueniunt.q̃/
re canonizaꝰ quo ad ſanctoꝝ venerationem romane eccl'e meri
to committi debet Sed circa pdcã dubitari pt.vtrũ eccleſia po
teſt errare in canonizatione: ſcʒ canonizãdo eum qui nõ ẽ ſcũs.
Rñdet Joh.neapol in qꝰ tlʒ xi. Qꝫ ea que facit papa cũ cardi-
nalibꝰ ſunt duplicis generis. Quedam enim ſunt ptinentia ad
pticularia fcã pticularium hoĩm/vt ſunt collationes bñficioꝝ
eccl'aſticoꝝ.⁊ pmotiões ad gradꝰ ⁊ dignitates/⁊ ſentẽtie iudi-
cialiter late ꝑ aliquibꝰ vel contra aliquos:⁊ in talibꝰ papa põt
errare Et rõ eſt quia cũ ſit purus hõ ⁊ viator ⁊ non cõfirmatꝰ
in grã.inordinate poſſet affici ad aliquos vel contra aliquos.
Et poteſt decipi ꝑ falſas pbationes ⁊ atteſtationes ex quibus
pcedit in hmõi ⁊ ſic põt errare.vt dicit thõs q tlʒ.ix.q.vltima
articulo vl. Et ad hoc facit qd dicitur extra de ſent.excõ.c.a
nobis ſcʒ q iudiᵐ eccl'e et fallit ⁊ fallit. Quedã alia ſunt que fa
cit papa ptinentia ad ſtatũ vniuerſalem eccl'e totius.vel quãtũ
ad fidem.vt ſunt determinationes ⁊ declarationes q̃ ſpectant

ad fidem/ꝛ articulos/ecclēq; ſacramēta. ꝛ oīa alia ꝯtenta in ſa-
cra ſcriptura ſumi quantum ad bonos mores. Ut ſunt ſtatuta.
decreta. ꝛ decretales. Et in talibꝰ dicēdū eſt ꝙ licȝ abſolute pen
ſatis ſolis ꝑſonis pape ꝛ cardinaliū papa cū ipſis poſſȝ errare.
Suppoſita tñ diuina ꝓuidētia ꝛ ſpū ſcō loqui ꝑ ecclām credēduȝ
eſt papā nō poſſe errare. qꝛ xp̄s orauit ꝓ eccl'a Luce xxij. Ego
ꝓ te rogaui vt nō deficiat fides tua Et dicere ꝙ in hmōi papa er
raret eſſet hereticū Jdē thomas in quotlȝ. Et ad hᵒ facit qđ dꝛ
xxiiij. q. i. violatores Et ad iſtud ſcōm genꝰ dicit ipſe iohannes
ꝑtinere canonizationem ſcōꝝ. qꝛ ꝓponūt̄ ꝑ canonizationē ipſi
ſancti vt exemplar fidei ꝛ ſcē vite/ab omnibꝰ venerādi. in neceſſita
tibus inuocādi Sȝ thomas in quotlȝ ponit canonizationē ſcōꝝ
in 3ᵒ gn̄e eoꝝ que fiunt ꝑ papā. de quibꝰ dicit ꝙ ꝛ ſi papa poſſet
errare. pie tamē credēdū eſt ꝙ deꝰ nō ꝑmitteret ecclām in hmōi
errare Et forte rō eſt. qꝛ ꝛ tal' determinaᵒ ꝑtinet ad eccl'aȝ vni-
uerſalē. fit tñ ꝑ atteſtationes hōim. qui fallere pn̄t. ¶
Quartum latus ¶ Ex quarto latere habet̄ ꝙ ſcā canonizatio
ne ab eccl'a/licet tūc nō ſolū aīām canonizatoꝝ. ſȝ ꝛ eoruȝ corꝑa
venerari. ſᵐ thōm 3ᵃ ꝑte. q. xxv ar. vl. Nā q̇ hȝ affcm̄ ad aliquē
etiā ea q̄ de ipſo relinquūt̄. pꝰ mortē venerat̄. nō ſolū corpꝰ aut
ꝑtes corꝑis eiꝰ ſȝ etiam exteriora aliqua eiꝰ: puta veſtes ꝛ hmōi
Cū āt ſcōs dei in veneratōe debeamꝰ hr̄e tāꝙ mēbra xp̄i. dei a
micos/ꝛ intceſſores nr̄os. Jdō eoꝝ reliq̇as qualeſcūq; honore
ꝯgruo in eoꝝ meōria venerari debemꝰ. ꝛ p̄cipue eorum corꝑa
Joh dam̄. li. iiij. caᵒ v. ponit rōes quare ſci ꝛ eoꝝ corꝑa ſiue re
liquie debeāt honorari. Q uarū quedā ſumūt̄ ꝙtū ad eoꝝ dig
nitatē/ꝛ quedā ꝙtū ad corꝑm p̄cioſitatē Dignitas quadruplex
eſt/qm̄ ſūt amici dei Joh. xiij. Jā nō dicā vos ſeruos. 2ᵒ filij dei
Joh. jᵒ Dedit eis poteſtatē filios dei fieri. 3ᵒ heredes dī Ad
rōnos viij. Si āt filij ꝛ heredes. Q uarto duces nr̄i Si q̇ſȝ mł
tum laborat ducē inuenire qui eū alicui regi mortali adducat. ꝛ
ꝓ eo ad ipūm v̄bū aliqđ faciat. quātomagꝭ duces gn̄is humani
q̇. p nobis ad deū interpellationes faciūt. tēpla ill' erigendo et
eoꝝ meōriā venerādo ſūt inquirenti Orāt enim ꝛ interpellant
ꝓ nobis/ꝛ cōgruent̄ exaudiūt̄. rōne ꝯformationis volūtatis e

oꝛum ad volũtatem diuinã. Nã quãto magꝭ ꝯgnoſcit volũtas
diuina.tanto magꝭ põt ꝯformari ei Sꝫ beati pleniꝰ cognoſcunt
volũtatem diuinã.ergo pleniꝰ ꝯfoꝛmãt ei. Et ƀm hꝰ foꝛmãt ſu-
as oꝛõnes vel interceſſiones. ijº rõne caritatis eoꝝ quo ad nos/
que magna eſt in pꝛia Jõ alludẽdo ait Cãcellariꝰ ꝑiſieñ Ger
ſon.in de mẽdicitate ſpũali Cõmitto inquit ꝯſiderationẽ men
tis ad illã vꝛãm charitatẽ ⁊ largitatẽ.quã dum hac moꝛtali vita
fũgebamini erga paupes habuiſtis.vñ magnũ auſum ꝯcipio ad
interpellandũ.ſperans vtiqꝫ mihi venire deſup auxilium.cum
indubie nõ ſit ꝑ glãm veſtra charitas imminuta.ymmo ineſtiã
bilit aucta ⁊ pfecta. Et ſi enim vobis deſit miſeria/miſcdia ta-
men adeſt Et infra Alter ſeipꝫ in ſeruũ venũdauit vt filiũ pau
peris vidue de manibꝰ hoſtiũ liberaret. Alter ſe moꝛtis ꝑiclo
commiſit. Alter hyemali tpe veſtẽ diuiſit Alius nec moꝛte a ſe
pulture ⁊ pietatis opibꝰ ſepabat. Sꝫ hmõi nõ peto inqt.ſꝫ ſpũ
ale quod dã auxiᵐ ⁊ grẽ elemoſinã Et quinto addit qꝛ augmtũ
nrẽ ſecuritatis iñ creſcit.⁊ nrã ſpes ſubleuat ex eoꝝ veneratõe
Si eni hoĩes moꝛtales nobis ſiles potuerũt ſuis meritis ita ſb
limari/peccabiles ⁊ qui antea vt ſummi ⁊ magni maxiẽ pecca-
nerũt.vt dauid/petrꝰ. magdalena. pauiº ⁊c. Et nos poterimꝰ
ſilr.qm manꝰ dñi ñ eſt abbꝛeuiata vt ait ꝓphã Qrtũ vo ad coꝛ-
poꝛũ ipoꝝ pciositatẽ manifeſtãdam.ponit idem damaſceñ.qꝛ
rõnes Nã ipã ſcõꝝ coꝛpa fuerũt ꝓmptuaria dei.cenacla ſpũs
ſci Qm̃ ꝑ intellcũm in coꝛpibꝰ eoꝝ habitauit deꝰ Vñ aplꝰs.neſ
citis qꝛ coꝛpa vrã tẽplũ ſũt ſpũs ſci Deꝰ autem ſpũs eſt Hono-
randa ergo ſũt animata dei templa Nõ quidẽ delcãt in edifica
tione muroꝝ.deꝰ in ꝯuerſiõe ſcõꝛuꝫ.ijº alabaſtrũ ſpũal vnguẽti
Si enim ex rupe inquit aqua manauit in heremo. ⁊ ex maxil-
la azini ſampſoni ſitienti.nequaꝙ incredibile eſt ex martirũ re
liquijs vnguẽtũ redolẽs emanare ſitientibꝰ dei ⁊ ſcõꝝ vtutem.
3º fontes diuini. Jſti enim viuentes in veritate cũ libera pñtia
deo aſſiſtũt. ⁊ fontes nobis ſalutares dominatoꝛ xps ſcõꝛum
ſuoꝛum pbuit reliquias:multifoꝛmia bñficia irrigãtes.iiijº ſcõꝫ
Auguſtinũ ſunt oꝛganũ ſpũs ſci. Dicit nãqꝫ libꝛo de ciuita.dĩ
Nõ ſunt cõtemnẽda ſed ꝑlimũ reuerenda ſcõꝝ coꝛpa.qbꝰ dũ

adhuc viuerent: ſpūs ſanctus quaſi quibuſdā organis ad oē bo
nū vſus eſt Vnde aplūs. An expimentum queritis eius qui in
me loquit̃ xp̄s Et ipſe magiſter vitatis Nō enim vos eſtis in
quit qui loqmini. ſꝫ ſpūs patris veſtri qui loquit̃ in vobis Ma
thei x°. Et Ambroſiꝰ in examerō Hoc eſt p̄cioſiſſimū ꝙ hō di
uine vocis ſit organū ꝛ corpalibꝰ labijs celeſte exprimit oraculū
Et ſic patꝫ qualr̃ corpora ſcōꝝ ſunt venerāda. n̄ q̄dē ſm ſe ꝛ ab
ſolute: ſꝫ in ordine ad deum cuiꝰ ſunt mēbra. Ideo vt dicit jhe-
ronimꝰ ad ryparium. Nos nec martiꝝ reliquias: ſꝫ eum cuius
martyres adoramꝰ Honoramꝰ ſeruos vt honor ſeruoꝝ redun-
det in dn̄m Circa vero adorationem q̄ precipue fit in eccleſijs
nōndū ſcōm thōm 2ª ſcōe. q. lxxxiiij. Eꝝ eſt adoratio interior/q̄
conſiſtit in interiori reuerentia/deuotione ꝛ ſubiectione mētis
erga eum qui adoratur. Et eſt adoratio exterior que cōſiſtit in
honore exteriori qui exhibet̃ alteri: vt in genuflexioībꝰ. inclina
tionibꝰ: muneratioibus ꝛ hmōj. Exterior ordinat̃ ad interio
rem q̄ eſt principal': ſicut ſignū interioris/et eiꝰ excitatiūm Que
libet haꝝ ſiue interior ſiue exterior ē duplex. vna que d̾r latria
que adoratio eſt actꝰ v̾tutis religionis. ꝛ exhibet̃ alteri. vt pri
mo p̄n° ſeu creatori/ꝛ vt fini vltimo in quo beatificamur. Et
quia hic eſt ſolus deus pater filius ꝛ ſpūs ſcūs. ideo ipſe ſolꝰ ta
li adoratione latrie eſt adorandus Iuxta illud deu. vj. cap° ꝛ
Math. iiij. ꝛ luce iiij. ca°. Dn̄m deum tuū adorabis. ꝛ illi ſoli
ſeruies. Eſt alia adoratio que d̾r dulia. ꝛ ſtricte quidem eſt re
uerentia quā exhibet ſeruus dn̄o. Sed large ꝓut cōiter ſumi-
tur extēdit̃ ad oēm reuerentiam que exhibetur alicui rōne do
minij. ſiue ſupioritatis ꝛ excellentie Et quia in deo eſt vl'e do
miniū oīm. ꝛ omnis excellētia creata eſt quedā p̄ticipatio diue
bonitatis. Ideo et adoratione dulie poteſt deus adorari. ꝛ n̄
ſolum ipſe. ſꝫ omnes āgeli ſci/ꝛ rcōres Et de iſta adoratioē du
lie intelligendum eſt cum legimus aliquos ſcōs creaturas ado
raſſe. vt nathā ꝓpheta dauid. ij° Reg. Abrahā angelos gen̄.
xviij° ꝛ hmōj. De adoratioē vero ymaginū ſcōm thōm. 3. par.
q. xxvª. ar° 3° in corpe articli. Scienᵐ ꝙ ſcōm phm̄ duplex ē mo
tus in ymaginem. Vnꝰ eſt in ipām ymaginem in q̄tuꝫ ē quedā

res/puta lignū. lapis ⁊ hmói. Ali⁹ in ymaginem inq̄ntū ymago eſt repn̄tatiā alicui⁹. ⁊ inter hos motus eſt iſta drā. q2 prim⁹ motus quo quis mouet̃ in ymaginem prout eſt quedam res/eſt alius a motu qui eſt in rem. cuius ſciꝫ eſt ymago. Secūd⁹ mot⁹ qui eſt in ymaginem in quāͫ ymago/eſt vn⁹ ⁊ idem cum illo qui eſt in rem Igitur ſi ꝯſideramus ymaginem xp̄i ⁊ ſcōꝝ in quā tum eſt quedā res. puta lignuꝫ pictum vel ſculptum. ſic nulla reuerentia eſt ei exhibenda. que reuerētia nō debetur niſi rōnali creature Sed ſi ꝯſideram⁹ ymagines chriſti ⁊ ſcōꝝ repn̄tatas: ſic reuerentiam ⁊ adorationem eis exhibere debem⁹ ſicut ⁊ ipſi Et quia xp̄s cū ſit deus ⁊ homo. inquantū humanitas ei⁹ eſt vbo vnita. cū adorat̃/adorāda eſt rōne latrie. ſicut ipſum vbū diuinū Sci autem adorantur adaratione dulie. Sed quia virgo maria habet quādam excellentiam ſup omnes ſanctos. q2 mat̃ chriſti Ideo ſingularis adoratio fit ei. non latrie. ſed yperdulie Hec thomas 3ᵃ pte q. xxv. ⁊ ar. xv. Et ſic intelligit̃ illud caͫ de ꝯſecrat̃. diſ. 3ᵃ. venerabil' ymagiēs/xp̄iani deos appellāt. nec ſeruiunt eis vt diis/nec ſpem ſalutis ponūt in eis/nec ab eis expectant futuꝝ iudicium. ſcꝫ ꝓut ſunt quedam res Sed ꝓpt̃ memoriam ⁊ recordationem p̄mioꝝ venerant̃ eas. Ex quo enim de adoratione reliquiaꝝ materia mō loquit̃/queri etiā poteſt qua adoratione crux adoratur Rn̄detur ſcōm thomā vbi ſupra ar. iiij. q honor ⁊ reuerentia nō den̄tur niſi creature rōnali Creature āt inſenſibili non debetur honor ⁊ reuerentia/vt predcūm eſt niſi rōne nature rōnalis. Et hoc duplr Uno modo inquantuꝫ ei quocūq3 modo ꝯiungit̃. Primo ꝯſueuerunt homines venerari regis ymaginem. Scdō mō eius veſtimentum. Utrūq3 autem venerantur homines eadem veneratione qua venerant̃ et regem. Si ergo loquimur de cruce qua chriſt⁹ crucifixus eſt. vtroq3 modo eſt a nobis adoranda/alias veneranda. Uno mō inq̄tum repn̄tat nobis figuram chriſti extenſi in ea in modum crucis. Alio modo ex contactu eius ad membra chriſti. ⁊ ex hō ſanguine eius perfuſa. Unde vtroq3 modo adoratur ea adoratione qua chriſtus. ſcꝫ latrie ⁊ ꝓpter hoc ipā3 crucē alloquimur

quaſi chriſtū crucifixum Si autem loquimur de crucis xp̄i effi
gie. in quacūqꝫ alia materia. puta lapidis vel ligni. vel auri vl'ar
genti. ſic veneramur crucem tantū vt ymaginem xp̄i. quam ve/
neramur adoratione latrie. Et hoc facimus non vt fuit in chriſ
ti opprobrium. ſꝫ vt ꝯſiderat̄ diuina v̓tus eiꝰ quantum ad effcm̄
noſtre ſalutis/qua de hoſtibꝰ triumphauit Et quantū quidem
ad rōnem ꝯtactus mēbroꝝ chriſti: adoramꝰ non ſolū crucē: ſꝫ ō/
nia que ſunt chriſti/vt clauos lāceam/veſtimenta/ꝛ ſacra eius ta
bernacula. vt dicit damaſus papa. Sed quia nō repn̄tant yma
ginē chri crucifixi. ſicut crux que d̓r ſignū filij hōis Mat. xxiiij°
Hinc eſt ꝙ ymaginē crucis veneramur in quacūqꝫ materia/nō
autem ymaginem clauoꝝ aut hmōi. Callem igit̄ arripiendo de
corꝑibus ſcōꝝ. notandū ꝙ corꝑa ſcōꝝ a nullo transferenda ſunt
ſine conſilio pricipis aut epōꝝ/ſancteqꝫ ſynodi licētia. d̓ ꝯſecrat̄.
diſ· jª vbi dicit glō. ꝙ ꝑnceps hic d̓r papa Et hoc eſt verū cū cor/
pus traditum eſt ꝑpetue ſepulture. niſi nccitas immineat/ꝛ tūc
ſufficit auctoritas principis ꝓuincie Si autem non eſt traditꝫ
ꝑpetue ſepulture. bene poteſt transferri ſine auctoritate cuiuſcū
qꝫ. Sed non poſſunt incidi in ꝑticulas corꝑa ipſa anteq̄ ſint in/
cinerata. alias hoc faciens incideret excōmunicationem papalē
Item ſubtrahere furtiue reliquias ſanctoꝝ. vt honorabiliꝰ po/
nant̄ ſacrilegiū eſt. ſcōm hugonē q2 auferꝫ ſacrū de ſacro Item
portare reliquias ad collū: ſi hoc fiat ex deuotione ꝛ fiducia ad
deum ꝛ ſcōs quoꝝ ſunt licitū eſt/ſm thōm 2ª ſcōe q. xcvi. ar°. vl°
Secus ſi fieret cū aliqua ſuꝑſtitione/puta ꝙ vas eaꝝ quadran/
gulū eēt ꝛ hmōi. q2 tunc licitū nō eſt. Duo enim corꝑa nō reꝑiū
tur in t̓ris ſcꝫ beatiſſime v̓ginis ꝛ dilci dn̄o johānis. de beate v̓/
ginis corꝑe tenet ecclā ꝙ ſit aſſumptum in gloria. Unde quidā
Scandit ad ethera virgo puerpera. virgula yeſſe. non ſine cor/
pore. ſed ſine tempore tendit ad eē Inſuꝑ hoc ꝓbat auguſtinꝰ
in ſermone de aſſumptione eiuſdem virginis. De corpore iohā
nis euangeliſte dicunt quidam exponentes illud quod eſt johā
nis vltimo. Sic eum volo manere ſcilicet viuuꝫ: donec veniam/
ſcilicet in fine mundi. Inquiunt ipſum nō eſſe mortuū. ſed vſꝫ

ad nouiſſimū diem victuruꝫ. ⁊ in ſepulchro dormientem. donec
veniens chriſtus excitet eum. hoc accipientes ſignum ꝙ in ſepul
chro eius videtur quedam ſcaturitio manne per modum ebulli
tionis exurgere. Et dicūt hoc cauſari ex anhelitu ſuo Sed ſcḋꝫ
Albertum eſt fabula. Alij dicunt eum cum enoch ⁊ helya pug-
naturum contra antechriſtum ⁊ pro chriſto ſuſcepturum marti-
rium. Sed hoc videtur abſurdum tam dilectum ſibi aplm̄ (
alijs exiſtentibus in gloria) fore ſupſenſum a ſua viſione et frui
tione Ideo cum alijs eſt dicendum ꝙ beatus iohannes mortu
us eſt. ſed non ꝑ martirium. Unde Beda in omelia Cum lon
go confectus ſenio ſciret imminere diem receſſus ſui. cōuocatis
diſcipulis ſuis poſt monita exhortationū ac miſſarum celebrati
onem vltimū eis valefecit. deinde deſcendens in defoſſum ſepl
ture ſue locum. facta oratione appoſitus eſt ad patres ſuos. taꝫ
liber a dolore mortis ꝙ̄ a corruptione carnis inuenit alien⁹ Hec
ille. Et ideo dicendum ꝙ cum corpore et anima tranſlatus ſit
ad locum beatoꝝ. De corꝑe enim non videtur credibile ꝙ illō
tam dilecti apoſtoli corpus. deus ſine veneratione in celo ⁊ in
terra reliquit. Et cum non inueniat ad venerandum. pium eſt
credere ꝙ in celo beata vita ⁊ immortalitatate ſit veſtitum . vt
dicit albertus . Quod vero dicitur. Sic eum volo manere id ē
nolo eum mori ꝑ martirium. quia licet venenuꝫ biberit. non ta-
men ſibi nocuit. donec veniam/ad vocandū eum ad gloriam. vn
de et beda in omelia. Ceteris chriſti diſcipulis per paſſionem
ꝯſummatis. ipſe in pace eccleſie aduentū ſue vocatianis expec-
tauit. Item nec reperiuntur corpora enoch ⁊ helye quia in pa
radiſum terreſtrem ſunt tranſlati. mittendi de ꝑadiſo terreſtri.
et predicaturi contra antichriſtum. ⁊ ab eo ſunt occidendi Ne
igitur nimis curioſus in detrimentum anime tue aliquid tibi or
dinando ꝯtingat/diſpone congrue domui tue ſcilicet ſepulture
quia morieris tu ⁊ non viues